

Na temelju članka 25. stavak (4) Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O UVJETIMA ZA OSNIVANJE I RAD ZOOLOŠKIH VRTOVA

Članak 1. (Predmet)

- (1) Ovim se Pravilnikom propisuju uvjeti za osnivanje i rad zooloških vrtova radi zaštite i dobrobiti životinja.
- (2) Zoološki vrtovi obuhvaćaju i:
- a) safari park,
 - b) dupinarij,
 - c) park ptica,
 - d) akvarij,
 - e) terarij,
 - f) zbirku životinja otvorenu za javnost.

Članak 2. (Izuzeci)

Ovaj se Pravilnik ne odnosi na:

- a) privremene izložbe životinja,
- b) objekte za uzgoj životinja,
- c) trgovine za prodaju kućnih ljubimaca,
- d) akvarije i terarije koji služe ukrašavanju prostora,
- e) zbirke životinja koje nisu otvorene za javnost.

Članak 3. (Pojmovnik)

U ovom Pravilniku pojedini pojmovi imaju slijedeće značenje:

- a) "zoološki vrt" sačinjavaju prostori i nastambe u kojima pravne ili fizičke osobe obavljaju djelatnost promicanja i zaštite životinja i njihovih staništa, tečija je stalna izložba osnovana s ciljem promicanja zaštite životinja i prirode kroz izobrazbu, istraživanje i rekreaciju, a otvorena je za javnost najmanje tjedan godišnje;
- b) "safari park" je ograničeno područje u kojem se drže divlje životinje bez vidljivih prepreka i u kojem je posjetiteljima omogućeno promatranje životinja iz vozila;
- c) "dupinarij" je nastamba sa specijaliziranom stalnom izložbom morskih sisavaca;
- d) "park ptica" je područje/nastamba sa stalnom izložbom ptica;
- e) "akvarij" je nastamba s umjetno stvorenim unutarnjim prostorima uređenim za držanje, razmnožavanje, promatranje i istraživanje životinja koje cijeli životni vijek ili njegov veći dio provode u vodi;
- f) "terarij" je nastamba s manjim, pretežno umjetno stvorenim, unutarnjim prostorima uređenim za držanje, razmnožavanje, promatranje i istraživanje malih sisavaca, gmazova, vodozemaca, kukaca ili drugih beskralježnjaka koji cijeli životni vijek ili njegov veći dio provode na kopnu;
- g) "zbirka životinja otvorena za javnost" je područje, prostor ili nastamba uređena za držanje manjeg broja životinjskih vrsta i jedinki;

- h) "nastamba" je prostor i njemu pripadajuće prostorije ili objekti u kojima se pojedine životinje ili skupine životinja drže i borave;
- i) "mjerodavna tijela" su: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 4.
(Uvjeti za osnivanje)

Zoološki vrt može započeti obavljati djelatnost na temelju suglasnosti iz članka 25. stavak (2) Zakona kojim mjerodavno tijelo ustvrđuje da su ispunjeni uvjeti za njegovo osnivanje i rad.

Članak 5.
(Dodatni uvjeti)

U obavljanju registrirane djelatnosti zoološki vrt, uz odredbe Zakona i ovoga Pravilnika, u svojem poslovanju mora ispunjavati i druge uvjete sukladno posebnim propisima:

- a) o minimalnim standardima držanja životinja,
- b) o označavanju životinja,
- c) o vođenju evidencije o životinjama,
- d) o prijevozu životinja.

Članak 6.
(Zahtjev za izdavanje suglasnosti)

Uz zahtjev za izdavanje suglasnosti iz članka 4. ovoga Pravilnika, podnosi se:

- a) dokaz o registraciji;
- b) podaci o fizičkoj ili pravnoj osobi kao podnositelju zahtjeva (ime i prezime te adresa prebivališta fizičke osobe, odnosno naziv i sjedište pravne osobe);
- c) adresa zoološkog vrta;
- d) podaci o odgovornoj osobi (ime i prezime, adresa prebivališta);
- e) prikaz iz kojeg će biti vidljivo:
 - 1) planirani broj djelatnika zaduženih za skrb o životinjama, njihova naobrazba i poslovi koje će obavljati;
 - 2) planirani broj životinjskih vrsta i jedinki pojedinih životinjskih vrsta;
 - 3) nacrt prostora s podacima o veličini i opremi vanjskih i unutarnjih nastambi za životinje;
 - 4) plan nabave hrane za pojedinu vrstu životinja;
 - 5) plan sprječavanja bijega životinja iz zoološkog vrta kao i ulaska životinja izvana;
 - 6) plan djelovanja u slučajevima ugrožavanja sigurnosti životinja ili posjetitelja;
 - 7) način osiguranja veterinarske zaštite životinja.

Članak 7.
(Izdavanje suglasnosti)

Suglasnost iz članka 4. ovoga Pravilnika izdaje se podnositelju zahtjeva u slučaju udovoljavanja uvjetima iz članka 6. ovoga Pravilnika.

Članak 8.
(Evidencija)

- 1) Zoološki vrt se, na temelju suglasnosti iz članka 4. ovoga Pravilnika, upisuje u Evidenciju odobrenih nastambi (u daljnjem tekstu: Evidencija), koja se vodi pri mjerodavnome tijelu.

2) Evidencija iz stavka (1) ovoga članka mora sadržavati sljedeće podatke:

- a) broj rješenja;
- b) datum izdavanja rješenja;
- c) adresu zoološkog vrta;
- d) vrstu zoološkog vrta;
- e) podatke o fizičkoj ili pravnoj osobi koja obavlja djelatnost (ime i prezime, te adresa prebivališta fizičke osobe, odnosno naziv i adresa sjedišta pravne osobe).

Članak 9. (Inspekcijski nadzor)

(1) Ukoliko se pri inspekcijskom nadzoru ustvrdi da zoološki vrt obavlja djelatnost bez suglasnosti iz članka 4. ovoga Pravilnika ili da više ne udovoljava propisanim uvjetima, mjerodavno inspekcijsko tijelo naređuje:

- a) zatvaranje zoološkog vrta ili jednog njegova dijela i/ili
- b) otklanjanje nedostataka u svrhu udovoljavanja odredbama ovoga Pravilnika, ukoliko se takvim postupkom ne ugrožava dobrobit i zdravlje životinja.

(2) Uvjetima iz stavka (1) ovoga članka mora biti udovoljeno u primjerenom roku kojega odredi mjerodavno tijelo, a koji ne smije biti dulji od dvije godine.

(3) Fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost u zoološkom vrtu dužna je izvijestiti mjerodavno tijelo ukoliko namjerava prestati obavljati odobrenu djelatnost, radi brisanja iz Evidencije iz članka 8. stavka (1) ovoga Pravilnika.

Članak 10. (Plan zbrinjavanja životinja nakon zatvaranja zoološkog vrta)

(1) Fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost u zoološkom vrtu mora u slučaju iz članka 9. st. (1) i (3) ovoga Pravilnika, mjerodavnome tijelu predložiti plan osiguranja dobrobiti životinja, uključujući i njihovo zdravlje i/ili zbrinjavanje, ukoliko više nema uvjeta za njihovo daljnje držanje.

(2) Mjerodavno tijelo će u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta: Ministarstvom za prostorno planiranje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i Federalnim ministarstvom za okoliš i turizam osigurati zbrinjavanje životinja iz zoološkog vrta u slučajevima iz članka 9. st. (1) i (3) ovoga Pravilnika.

Članak 11. (Preslika akta suglasnosti)

Preslika suglasnosti iz članka 4. ovoga Pravilnika mora sve vrijeme biti vidljivo istaknuta u zoološkom vrtu na svim ulazima za posjetitelje.

Članak 12. (Opći uvjeti)

Zoološki vrt mora, s obzirom na vrstu životinja koje drži, udovoljavati sljedećim uvjetima:

- a) osigurati visoke standarde držanja životinja na način da ih drži u pojedinim vrstama prilagođenom i obogaćenom prostoru, tj. u uvjetima koji udovoljavaju biološkim potrebama pojedinih vrsta i oponašaju njihova prirodna staništa;
- b) osigurati veterinarsku zaštitu životinja;
- c) raspolagati programom hranidbe životinja sukladno potrebama svake držane vrste i kategorije životinja;

- d) voditi evidenciju o vrstama i broju životinja smještenih u zoološkom vrtu, evidencije propisane sukladno članku 18. stavak (5), članku 21. stavak (3) i članku 26., te sukladno posebnim propisima iz članka 5. ovoga Pravilnika;
- e) prikazati stručan i human odnos prema životinjama;
- f) sudjelovati u uzgojnim programima ugroženih vrsta;
- g) izmjenjivati s drugim zoološkim vrtovima informacije koje se odnose na očuvanje vrsta i zaštitu njihove dobrobiti;
- h) educirati posjetitelje i podizati svijest javnosti o značaju očuvanja životinjskih vrsta i njihova okoliša, te osiguranja dobrobiti životinja, posebice promicanjem informacija o izloženim vrstama te njihovim prirodnim staništima.

Članak 13. **(Smještaj zoološkog vrta)**

Pri izgradnji novog zoološkog vrta treba voditi računa da isti bude smješten na prostoru koji će svojom veličinom i drugim obilježjima odgovarati potrebama smještaja planiranoga broja i vrste životinja te sukladno posebnim propisima iz područja prostornoga uređenja i zaštite okoliša.

Članak 14. **(Opskrba vodom)**

- (1) Zoološki se vrt može opskrbljivati vodom iz javnoga vodovoda i/ili vlastitoga izvora, a voda koja se koristi za piće mora udovoljavati standardima koji su propisani za pitku vodu.
 - (2) Pri opskrbi vodom iz vlastitih izvora potrebno je osigurati koncesiju za zahvaćanje voda za tehnološke i slične potrebe sukladno posebnim propisima.
 - (3) Otpadne vode iz zoološkog vrta, ako sadrže opasne i štetne tvari koje mogu utjecati na okoliš, moraju se pročišćavati sukladno posebnim propisima, ovisno o vrsti prijemnika.
- Zoološki vrt mora osigurati dozvolu za ispuštanje voda sukladno posebnim propisima.

Članak 15. **(Održavanje i čišćenje nastambi)**

- (1) Kemijska sredstva koja se koriste za čišćenje i dezinfekciju nastambi i prostora zoološkog vrta smiju se koristiti samo po odobrenju i pod nadzorom stručnog osoblja.
- (2) Za kemijska sredstva koja se koriste za pranje i dezinfekciju nastambi i prostora zoološkog vrta potrebno je ishoditi vodoprivrednu dozvolu sukladno posebnim propisima.

Članak 16. **(Materijali za izgradnju nastambi)**

- (1) Materijali koji se uporabljaju za izgradnju nastambi zoološkog vrta moraju biti takvi da omogućavaju njihovo higijensko održavanje, tj. redovno čišćenje, pranje i, prema potrebi, dezinfekciju, te ne smiju sadržavati štetne tvari koje mogu ugroziti zdravlje životinja.
- (2) Nastambe moraju biti sagrađene i održavane na način da ne dolazi do ozljeđivanja životinja.
- (3) Raspoloživi prostor za pojedinu vrstu životinja mora biti uređen i održavan sukladno minimalnim standardima držanja životinja.

Članak 17. **(Temperatura, ventilacija i osvjetljenje)**

- (1) Temperatura, ventilacija i osvjetljenje te razina buke u nastambama moraju biti sukladni potrebama pojedine vrste životinja. Posebnu pozornost treba obratiti potrebama gravidnih ženki i

novorođenih jedinki te novopridošlih životinja, kojima se mora omogućiti da se u potpunosti prilagode novom okruženju.

(2) U nastambama za životinje mora biti osigurana prirodna svjetlost i/ili umjetna rasvjeta odgovarajućeg intenziteta prilagođena potrebama pojedinih vrsta životinja.

(3) U nastambama za životinje, s obzirom na potrebe pojedinih vrsta, mora biti osigurano prirodno ili umjetno prozračivanje.

(4) U nastambama mora biti osigurana primjerena vlažnost zraka s obzirom na vrstu životinja, a za tropske vrste životinja potrebno je osigurati odgovarajući sustav održavanja mikroklimatskih uvjeta prilagođenih njihovim posebnim potrebama.

(5) Potrebno je osigurati prikladno prozračivanje akvarija i ostalih vodenih površina te odgovarajuću temperaturu vode i salinitet.

(6) Životinje u nastambama moraju biti zaštićene od neugodnih klimatskih utjecaja. Vanjske nastambe moraju biti opremljene zaklonima i skloništima za životinje.

Članak 18. **(Hranjenje i napajanje)**

(1) Životinjama mora biti osigurana dovoljna količina primjerene hrane i vode, ponuđene na prikladan način, ovisno o posebnim potrebama pojedine životinjske vrste i jedinke.

(2) Posude s hranom i pićem moraju biti odgovarajuće smještene, prema potrebi i učvršćene, tako da su dostupne svakoj jedinki u nastambi.

(3) Posuđe za hranu i piće ne smije se koristiti u druge svrhe.

(4) Metode hranjenja moraju biti sigurne i za životinje i za ljude.

(5) Zoološki vrt mora voditi evidenciju o podrijetlu nabavljene hrane.

Članak 19. **(Čuvanje i priprema hrane)**

(1) Prostorije za skladištenje hrane moraju biti suhe, zaštićene od bilo koje vrste onečišćenja te od kukaca, ptica, glodavaca i drugih štetnika.

(2) U prostorijama za skladištenje hrane ne smiju se držati toksične tvari, lešine životinja i odbačeni ostaci hrane.

(3) Pokvarljive namirnice moraju biti čuvane u hladnjaku.

(4) Sav pribor, posude i radne površine povezane s pripremanjem hrane za životinje moraju biti održavane čistima i u dobrom stanju.

Članak 20. **(Sigurnost ljudi i životinja)**

(1) Fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost u zoološkom vrtu dužna je osigurati zaštitu ljudi (osoblja i posjetitelja) od životinja i životinja od ljudi. Znakove upozorenja za ljude potrebno je istaknuti na vidljivim mjestima.

(2) Svaki događaj koji ugrožava sigurnost ljudi, sigurnost i dobrobit životinja ili bijeg opasnih životinja mora biti odmah prijavljen mjerodavnoj policijskoj upravi i veterinarskoj inspekciji.

(3) Zabranjeno je posjetiteljima uvođenje pasa, mačaka i drugih životinja.

(4) Prostor zoološkog vrta mora biti ograđen prikladnom ogradom, a ulaz i izlaz mora biti pod nadzorom.

Članak 21.
(Provjera uvjeta držanja životinja i zdravstvenoga stanja životinja)

- (1) Redovita kontrola životinjskih nastambi i opreme kao i zdravlja i ponašanja životinja od osoblja koje se brine za životinje mora se provoditi najmanje jednom dnevno, što može biti i tijekom hranjenja životinja i čišćenja nastambi.
- (2) Osoblje koje se brine za životinje mora o svim znakovima oboljenja i poremećaja ponašanja životinja izvijestiti odgovornu osobu koja mora poduzeti sve potrebne mjere.
- (3) Za svaku životinju ili skupinu životinja potrebno je voditi evidenciju o promjenama zdravstvenoga stanja i ponašanja, provedenim zdravstvenim pregledima i liječenjima, te ostalim poduzetim mjerama.
- (4) Svi podaci o oboljenjima životinja i poduzetim postupcima, te liječenju životinja moraju biti čuvani i dani na uvid na zahtjev veterinarske inspekcije.

Članak 22.
(Način promicanja životinja)

- (1) Svaka životinja mora biti predstavljena na način da:
 - a) je udovoljeno potrebama životinja, prateći najnovije spoznaje o biologiji vrsta i načinu njihova držanja, posebice kada se radi o vrstama koje prije nisu držane ili kod planiranja novog smještaja za već postojeće vrste;
 - b) je smještena u što prirodnije uređenoj nastambi (koja oponaša njezino prirodno stanište);
 - c) su nastambe opremljene, sukladno potrebama životinjske vrste, stelji, šupljinama, kutijama za gniježđenje, bazenima, podlozi, vegetaciji i ostalim materijalima za obogaćenje životnog prostora, tako da se omogući ispoljavanje prirodnoga ponašanja pojedine vrste životinja. Pri planiranju nastambi mora se u obzir uzeti rast životinja, tako da nastamba odgovara potrebama životinje u svakom stadiju njezina rasta i razvoja;
 - d) su životinje koje u prirodi žive u skupinama smještene u združljivim skupinama. Kod pojave agresivnosti u skupini životinje smiju biti držane u izolaciji samo zbog zaštite i dobrobiti skupine ili jedinke;
 - e) se stvori zanimljiviji prikaz staništa životinje, kako bi se potakao razvoj svijesti posjetitelja o potrebi očuvanja okoliša životinja, a time i očuvanja njihove dobrobiti;
 - f) barijere i ograde budu postavljene tako da štite životinje i posjetitelje.
- (2) Zoološki vrt mora osigurati prikladne mjere kontrole populacije držanih životinja, kako bi se spriječilo prekomjerno povećanje njihova broja.
- (3) Jedinke različitih vrsta ne smiju se međusobno križati.

Članak 23.
(Uklanjanje lešina životinja)

S lešinama životinja postupa se sukladno posebnim veterinarskim propisima.

Članak 24.
(Kontrola štetočina)

Deratizaciju i dezinfekciju u zoološkom vrtu treba provoditi sukladno posebnim veterinarskim propisima.

Članak 25.
(Zaštita od straha i stresa)

Sa životinjama se mora postupati pažljivo, kako bi se zaštitila njihova dobrobit i izbjegla nepotrebna patnja i stres ili fizičke ozljede.

Članak 26.
(Raspolaganje životinjama)

(1) Zoološki vrt može životinje darovati, posuđivati ili prodavati samo registriranim zoološkim vrtovima, na način da se ne ugrozi dobrobit i zdravlje životinja.

(2) Odredbe stavka (1) ovoga članka ne odnose se na provedbu posebnih programa kojima je svrha uzgoj i zaštita ugroženih i zaštićenih vrsta životinja, ako se pri njihovom provođenju osigura dobrobit životinja.

(3) Iznimno od stavka (1) ovog članka, dopuštena je prodaja ili darovanje životinja uzgojenih u tom zoološkom vrtu i drugim osobama, uz prethodno odobrenje mjerodavnoga tijela.

(4) Zoološki vrt mora voditi evidenciju o nabavi životinja i svim ostalim postupcima iz ovoga članka.

Članak 27.
(Prijelazne i završne odredbe)

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost promicanja životinja dužne su je uskladiti s odredbama ovoga Pravilnika u roku od dvije godine od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Pravne ili fizičke osobe koje još nisu započele s obavljanjem djelatnosti promicanja životinja javnosti, moraju uskladiti navedenu djelatnost s odredbama ovoga Pravilnika prije njihovog otvaranja za javnost.

(3) Mjerodavna inspeksijska tijela u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika dužni su dostaviti mjerodavnome tijelu podatke o pravnim i fizičkim osobama iz stavka (1) ovoga članka koje obavljaju djelatnost na njihovom području.

Članak 28.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-5-02-2-320-1/10
17. siječnja 2010. godine
Sarajevo

Ravnatelj
Doc. dr. **Drago N. Nedić**, v. r.